

Global Conference on Multidisciplinary Research and Innovation

Hosted Online from Berlin, Germany

Date: 2nd January, 2026

Website: <https://econferencia.com>

TEMIR YO‘L INFRATUZILMASIDA TA‘MIRLASH KORXONALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING TASHKILY-IQTISODIY MEXANIZMLARI

Allabergenov Sherzod Maksudbayevich

O‘zbekiston Temir yo‘llariga qarashli

14-sonli rels payvandlash MCHJ direktori

Annotatsiya

Mazkur maqolada temir yo‘l transportida yo‘llarni ta‘mirlash bilan shug‘ullanuvchi korxonalar faoliyati samaradorligini oshirish masalalari ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan tadqiq etilgan. Temir yo‘l infratuzilmasining texnik holati transport xizmatlarining uzluksizligi, harakat xavfsizligi va iqtisodiy samaradorlikni ta‘minlashda muhim omil hisoblanadi. Tadqiqot davomida yo‘l ta‘mirlash korxonalari faoliyatiga ta‘sir etuvchi texnik, tashkiliy va iqtisodiy omillar tahlil qilinib, raqamli texnologiyalarni joriy etish, texnik modernizatsiya va boshqaruv tizimini takomillashtirish orqali samaradorlikni oshirish bo‘yicha ilmiy-amaliy xulosalar ishlab chiqildi.

Kalit so‘zlar: temir yo‘l transporti, yo‘l xo‘jaligi, ta‘mirlash korxonalari, ishlab chiqarish samaradorligi, raqamlashtirish, infratuzilma.

Kirish

Bugungi globallashuv va iqtisodiy integratsiya sharoitida temir yo‘l transporti milliy iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta‘minlovchi strategik infratuzilma tarmoqlaridan biri hisoblanadi. Yuk va yo‘lovchi tashish hajmining izchil ortib borishi, logistika jarayonlarining murakkablashuvi va harakat tezligining oshishi temir yo‘l yo‘llarining texnik holatiga bo‘lgan talablarni keskin kuchaytirmoqda.

Global Conference on Multidisciplinary Research and Innovation

Hosted Online from Berlin, Germany

Date: 2nd January, 2026

Website: <https://econferencia.com>

Shu jihatdan, temir yo‘l yo‘llarini saqlash va ta‘mirlash bilan shug‘ullanuvchi korxonalar faoliyatining samaradorligi transport tizimining uzluksiz va xavfsiz ishlashini ta‘minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Amaliyot shuni ko‘rsatmoqdaki, ko‘plab yo‘l ta‘mirlash korxonalarida texnik vositalarning eskirganligi, boshqaruv jarayonlarining yetarli darajada raqamlashtirilmaganligi va resurslardan foydalanish samaradorligining pastligi mavjud muammolar sifatida namoyon bo‘lmoqda. Mazkur holat ta‘mirlash ishlarining sifati va muddatlariga salbiy ta‘sir ko‘rsatib, ekspluatatsiya xarajatlarining ortishiga olib keladi. Shu sababli yo‘l ta‘mirlash korxonalarini faoliyatini zamonaviy yondashuvlar asosida takomillashtirish dolzarb ilmiy-amaliy vazifa hisoblanadi.

Yo‘l ta‘mirlash korxonalarining iqtisodiy va tashkiliy ahamiyati

Temir yo‘l yo‘llarini ta‘mirlash korxonalarini temir yo‘l infratuzilmasining asosiy bo‘g‘ini bo‘lib, ular yo‘llarning joriy, o‘rta va kapital ta‘mirini amalga oshiradi. Ushbu korxonalar faoliyatining asosiy maqsadi temir yo‘l yo‘llarining texnik holatini me‘yoriy darajada saqlash, nosozliklarning oldini olish va harakat xavfsizligini ta‘minlashdan iboratdir. Iqtisodiy jihatdan esa yo‘l ta‘mirlash korxonalarini temir yo‘l yo‘llarining xizmat muddatini uzaytirish, favqulodda ta‘mirlash xarajatlarini kamaytirish va transport xizmatlari tannarxini pasaytirishga xizmat qiladi.

Faoliyat samaradorligiga ta‘sir etuvchi omillar

Yo‘l ta‘mirlash korxonalarini faoliyatining samaradorligi ko‘plab omillar bilan belgilanadi. Birinchidan, texnik omillar, ya‘ni foydalanilayotgan maxsus texnika va uskunalarning zamonaviyligi va texnik holati muhim ahamiyatga ega. Eskirgan texnika ta‘mirlash ishlarining sifati va tezligini pasaytiradi. Ikkinchidan,

Global Conference on Multidisciplinary Research and Innovation

Hosted Online from Berlin, Germany

Date: 2nd January, 2026

Website: <https://econferencia.com>

tashkiliy omillar, jumladan ishlarni rejalashtirish, texnologik jarayonlarni muvofiqlashtirish va boshqaruv qarorlarining tezkorligi samaradorlikka bevosita ta'sir ko'rsatadi. Uchinchidan, iqtisodiy omillar – moliyalashtirish hajmi, xarajatlar strukturasi optimalligi va investitsion faollik darajasi muhim rol o'ynaydi. To'rtinchidan, inson omili, ya'ni xodimlarning malakasi, tajribasi va innovatsion texnologiyalar bilan ishlash ko'nikmalari alohida ahamiyat kasb etadi.

Samaradorlikni oshirishning asosiy yo'nalishlari

Yo'l ta'mirlash korxonalarini faoliyati samaradorligini oshirish, avvalo, raqamli texnologiyalarni keng joriy etishni talab etadi. Yo'l holatini monitoring qilishda geoinformatsion tizimlar, sensor va masofaviy diagnostika texnologiyalaridan foydalanish nosozliklarni erta aniqlash imkonini beradi. Bu esa ta'mirlash ishlarini o'z vaqtida amalga oshirish va favqulodda holatlarning oldini olishga xizmat qiladi.

Shuningdek, texnik parkni modernizatsiya qilish, ya'ni yuqori unumdorlikka ega bo'lgan zamonaviy ta'mirlash mashina va mexanizmlarini joriy etish ta'mirlash ishlarining sifatini oshiradi va mehnat unumdorligini sezilarli darajada ko'paytiradi. Boshqaruv tizimini takomillashtirish, xususan, KPI asosidagi baholash va loyiha boshqaruvi mexanizmlarini qo'llash resurslardan oqilona foydalanish va xarajatlarni optimallashtirishga imkon yaratadi. Bundan tashqari, kadrlar salohiyatini oshirish va malaka oshirish tizimini rivojlantirish innovatsion rivojlanishning muhim sharti hisoblanadi.

Xulosa

O'tkazilgan tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, temir yo'l transportida yo'llarni ta'mirlash korxonalarini faoliyati samaradorligini oshirish transport

Global Conference on Multidisciplinary Research and Innovation

Hosted Online from Berlin, Germany

Date: 2nd January, 2026

Website: <https://econferencia.com>

infratuzilmasining barqaror ishlashini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Texnik modernizatsiya, raqamli texnologiyalarni joriy etish va boshqaruv tizimini takomillashtirish ta'mirlash ishlarining sifati va samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Yo'l ta'mirlash korxonalarini faoliyatiga kompleks yondashuvni qo'llash transport xizmatlari sifati yaxshilash, xarajatlarni kamaytirish va milliy transport tizimining raqobatbardoshligini kuchaytirishga xizmat qiladi. Tadqiqotda ishlab chiqilgan xulosa va tavsiyalar temir yo'l infratuzilmasini rivojlantirish bo'yicha ilmiy-amaliy asos bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Transport vazirligi. "Temir yo'l transporti sohasidagi normativ hujjatlar va ko'rsatmalar". Toshkent, 2022.
2. World Bank. Railway Infrastructure Maintenance and Efficiency: Global Experience. Washington, 2021.
3. UNESCAP. Rail Transport Infrastructure Development in Asia and the Pacific. Bangkok, 2020.
4. Temir yo'l xo'jaligi bo'yicha ilmiy maqolalar to'plami. "Yo'l ta'mirlash korxonalarida samaradorlikni oshirish masalalari". Toshkent, 2019.
5. Rahmonov, A., & Karimov, S. "Temir yo'l transportida innovatsion texnologiyalar va raqamlashtirish". Toshkent: Fan, 2021.
6. Karimov, J. "Temir yo'l infratuzilmasi va ta'mirlash korxonalarining iqtisodiy samaradorligi". Transport iqtisodiyoti jurnali, 2020, №3, 45–53-betlar.
7. World Bank. Modernizing Railway Operations: Maintenance and Management. Washington, 2019.
8. O'zbekiston Respublikasi Temir Yo'llari AJ. "Yo'l xo'jaligida ta'mirlash va xizmat ko'rsatish bo'yicha yillik hisobotlar", 2020–2023.

Global Conference on Multidisciplinary Research and Innovation

Hosted Online from Berlin, Germany

Date: 2nd January, 2026

Website: <https://econferencia.com>

---

9. Islomov, D. “Temir yo‘l transporti boshqaruvi va logistik samaradorlik”. Toshkent: Iqtisodiyot va transport, 2022.

10. European Rail Infrastructure Managers Association. Railway Maintenance Best Practices. Brussels, 2020.